

ГЕТЕРОТРОФНІ ДЖГУТИКОВІ ВОДОЙМ ВОЛИНСЬКОГО ПОЛІССЯ

О. В. Денисюк, О. М. Алпатова, С. Ю. Шевчук

Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

Гетеротрофні джгутикові – це убиквісти, що космополітно поширені, одні і ті ж види зустрічаються в різнотипових прісноводних екосистемах, а також солонуватих і морських водах [5].

Вивченню гетеротрофних джгутикових в Україні приділяється мало уваги, хоча це одна з найбільш поширених і багаточисельних груп протистів, яка за чисельністю не поступається бактеріям. Флагеляти мешкають у всіх типах водойм та різноманітних біотопах, здатні функціонувати в широкому діапазоні абіотичних факторів, таких як рН, солоність, температура вміст розчинених у воді кисню та органічних речовин [1].

Однак слабо вивченими залишаються питання екології гетеротрофних джгутикових. Інформація про структуру угруповань цієї групи протистів та закономірності їх розподілу є мізерною [2]. Відомо, що існують фауністичні комплекси флагелят, характерні для водойм різних типів [4]. Тому наша робота присвячена вивченню фауністичної схожості та видового складу гетеротрофних джгутикових водойм Волинського Полісся.

Матеріалом для дослідження слугували проби зібрані в вересні – листопаді 2014 року у водоймах Волинського Полісся, а саме річках Прип'ять і Виживка та озерах Поліське, Радоніч, Річицьке. Проби відбирали зачерпнуванням води та транспортували в закритій скляній посудині в лабораторію. Для визначення видового складу джгутиконосців зразки води розливали в чашки Петрі і вивчали під світловим мікроскопом МИКМЕД з об'єктивом водної імерсії $\times 70$ і окуляром $\times 15$. Види ідентифікували за допомогою визначника Б. Ф. Жукова і статей А. П. Мильникова і Н. Г. Косолапової [1, 3]. Кількісні дані оброблені статистично. Обробку даних проводили за допомогою програми PAST 1.18 [6].

У водоймах Волинського Полісся річках Прип'ять і Виживка та озерах Поліське, Радоніч і Річицьке нами знайдено 19 видів гетеротрофних джгутикових. У річці Прип'ять зафіксовано 13 видів, 8 – у Виживці, у озерах Радоніч і Поліське по 6 видів, у Річицькому – 5. За індексом Чекановського-Серенсена найбільш схожий видовий склад даних протистів у річках Прип'ять і Виживка та річці Прип'ять й озері Поліське і становить 0,53. Найменш схожі за складом фауністичні комплекси озер Радоніч і Річицьке та Річицьке і Поліське. Індекс Шимкевича-Сімпсона для видового складу гетеротрофних джгутикових у річках Прип'ять і Виживка та Прип'яті й озері Поліське рівний 0,83.

В цілому, фауністичні комплекси гетеротрофних джгутикових різних типів водойм на досліджуваній території в значній мірі повинні бути похідними фауністичного комплексу річок, в басейнах яких вони розміщені. Для

встановлення факторів, що визначають видовий склад гетеротрофних джгутикових у водоймах різних типів необхідні дані гідрохімії цих водойм та сезонних змін складу фауністичних комплексів джгутикових.

Література

1. Жуков Б. Ф. Атлас пресноводных гетеротрофных жгутиконосцев (биология, экология и систематика) / Б. Ф. Жуков. – Рыбинск: ИБВВ РАН, 1993. – 160 с.

2. Мазей Ю. А. Распределение гетеротрофных жгутиконосцев в малых пресных водах Ярославской области / Ю. А. Мазей, Д. В. Тихоненков, А. П. Мыльников // Биология внутренних вод: Информ. бюл. ИБВВ РАН. – 2001. – № 2. – С. 26–31.

3. Мыльников А. П. Планктонные гетеротрофные жгутиконосцы малых водоемов Ярославской области / А. П. Мыльников, Н. Г. Косолапова, А. А. Мыльников // Зоологический журнал. – 2002. – Т. 81, №2. – С. 131–140.

4. Косолапова Н. Г. Сообщества планктонных гетеротрофных жгутиконосцев малых водных объектов: дис. ... канд. биол. наук: 03.00.18 / Косолапова Наталья Геннадьевна. – Борок, – 2005. – 205 с.

5. Тихоненков Д. В. Фауна, морфология и структура сообществ свободноживущих гетеротрофных жгутиконосцев в разнотипных пресноводных и морских биотопах: дис. ... канд. биол. наук: 03.00.18, 03.00.33 / Тихоненков Денис Викторович. – Борок, 2006. – 397 с.

6. Hammer Ø. PAST: Paleontological Statistics Software Package for Education and Data Analysis / Ø. Hammer, D.A.T. Harper, P. D. Ryan // Palaeontologia Electronica. – 2001. – 4 (1). – P. 9.